

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-45>

УДК 330.1:658

Потюк Василь Михайлович

аспірант кафедри економіки та фінансів,
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-1791-8321>

Крамар Ірина Юрївна

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки та фінансів,
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5768-988X>

Vasyl Potiuk, Iryna Kramar

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

**ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАГРОЗ
ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВ****CHARACTERISTICS OF THREATS
TO ECONOMIC SECURITY OF ENTERPRISES**

Анотація. У статті досліджено сутність та структуру загроз економічній безпеці підприємств в умовах сучасних викликів та ризиків. Обґрунтовано актуальність проблематики забезпечення економічної безпеки підприємств, особливо в періоди технологічних зрушень та суспільних катаклізмів. Проаналізовано наукові праці вітчизняних та зарубіжних дослідників з питань економічної безпеки підприємств. Здійснено структурно-функціональну характеристику загроз економічній безпеці підприємств за десятьма основними категоріями: макроекономічні, виробничі, фінансові, зовнішньоекономічні, соціальні, кіберзагрози, рейдерські, енергетичні, технологічні та екологічні загрози. Систематизовано типи загроз, їх характеристики та потенційні наслідки для стабільного функціонування підприємств. Встановлено взаємопов'язаний характер сучасних загроз та їх здатність створювати каскадний ефект негативного впливу на діяльність підприємств.

Ключові слова: економічна безпека підприємства, загрози економічній безпеці, систематизація загроз, структурно-функціональна характеристика, управління ризиками, воєнний стан, кіберзагрози, макроекономічні ризики, виробнича безпека, фінансова стабільність підприємств.

Summary. The essence and structure of threats to enterprises' economic security in the context of modern challenges and risks are examined in the article. The relevance of ensuring the enterprise's economic security is substantiated, particularly during periods of rapid technological shifts and social upheavals. The scientific works of domestic and foreign researchers on issues of enterprises' economic security, highlighting the need for systematic approaches to threat identification and assessment, are analyzed. Structural and functional characterization of threats to enterprise economic security across ten main categories, such as: macroeconomic, production, financial, foreign economic, social, cyber threats, raider attacks, energy, technological, and environmental threats, is conducted in the research. Each category is thoroughly analyzed in terms of its specific manifestations, underlying causes, and potential consequences for enterprise stability and competitiveness. Macroeconomic threats include economic recession, inflation processes, and investment crisis that create systemic risks beyond enterprise control. Production threats encompass infrastructure destruction, supply chain disruptions, and deindustrialization processes that directly impact manufacturing capabilities. Financial threats involve budget deficits, banking risks, and currency fluctuations that affect access to capital and financial stability. Foreign economic threats manifest through export potential losses and trade restrictions, while social threats include population migration and labor potential reduction. Cyber threats emerge through attacks on digital infrastructure, complemented by raider threats involving hostile takeovers. Energy threats stem from infrastructure damage affecting continuous operations, while technological threats arise from equipment obsolescence and import dependencies. Environmental threats include ecological disasters and stricter regulatory requirements. It is revealed that modern enterprises face unprecedented challenges due to military actions, particularly evident in foreign economic threats such as export potential losses and trade restrictions. Social threats, including population migration and labor potential reduction, create human resource deficits. Cyber threats have emerged as critical risks, with Ukraine experiencing 574 cyberattacks during 2022-2023, representing 17.6% of global incidents. The interconnected nature of contemporary threats and their ability to create cascading negative effects on enterprise operations is established in the research. A methodological foundation for developing

comprehensive economic security management systems, enabling enterprises to prioritize resources and implement targeted protective measures against the most critical threats, is provided.

Keywords: enterprise's economic security, threats to economic security, threat systematization, structural-functional characterization, risk management, martial law, cyber threats, macroeconomic risks, production security, financial stability of enterprises.

Постановка проблеми. Проблематика забезпечення економічної безпеки підприємств є актуальною темою для наукових та практичних досліджень, оскільки стан економічної безпеки підприємств безпосередньо впливає на сталість розвитку економіки й національної безпеки держави загалом. Особливо значимості дана проблематика набуває у періоди стрімких технологічних зрушень (наприклад, гіпершвидкий розвиток штучного інтелекту) чи суспільних катаклізмів (COVID-19 чи воєнні дії). У вказаних умовах чітко проявляються «вузькі» місця у діяльності підприємств, зокрема, в контексті забезпечення економічної безпеки, усунення яких потребує чіткого структурування її загроз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В наукових працях як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців значну увагу приділено категорійним аспектам економічної безпеки підприємства, її галузевим особливостям, а також аспектам практичного застосування в окремих напрямках. Серед авторів, що активно займаються даною проблематикою зазначимо: О. Ареф'єва [6], І. Крамар [10], Б. Андрушків [11], Д. Крилов [1], О. Кухар [2], О. Вівчар [12], С. Файфер [3], О. Маслій [4], А. Буряк [4], І. Хоменко [5], В. Титикало [6], Н. Коваленко [6], С. Линдюк [7], О. Правдивець [8] та інші. Разом з тим поява нових видів ризиків чи виявлення у них нових ознак, актуалізує подальші наукові розвідки у цьому напрямку.

Метою статті є систематизація та характеристика загроз економічній безпеці підприємства з урахуванням сучасних ризиків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досягнення належного рівня економічної безпеки підприємства потребує глибокого розуміння природи та специфіки загроз, що можуть вплинути на його стабільне функціонування. У сучасних умовах господарювання підприємства стикаються з безпрецедентно широким спектром ризиків внутрішнього та зовнішнього середовищ. Особливістю сучасного етапу розвитку економіки є не тільки збільшення кількості потенційних загроз, але й їх якісна трансформація, що пов'язана з процесами цифровізації, а також глобалізації та геополітичними змінами.

Часто підприємства реагують на матеріалізацію загроз фрагментарно, зосереджуючись на найбільш проблемних, що призводить до неефективного розподілу ресурсів на забезпечення безпеки та залишає підприємство вразливим перед менш помітними, але потенційно більш руйнів-

ними ризиками. Разом з тим, спроби одночасного захисту від усіх можливих загроз є економічно недоцільними та практично неможливими. Це зумовлює необхідність побудови комплексної системи ідентифікації та характеристики загроз економічній безпеці підприємства. Основою такої системи має стати чітке структурування загроз за певними критеріями, що дозволить не лише їх систематизувати, але й пропрацювати можливі наслідки матеріалізації загроз, що у свою чергу, актуалізує потребу в детальній характеристиці критеріїв та типів загроз економічній безпеці підприємства в сучасних умовах. Проведемо їх детальну характеристику.

Макроекономічні загрози є системними й виникають на рівні національної економіки, безпосередньо впливаючи на діяльність підприємств. При цьому підприємство може лише пристосуватися до них, але не впливати. Різкий економічний спад унаслідок зниження ділової активності призводить до скорочення обсягів виробництва та реалізації продукції, а вплив капіталу створює дефіцит інвестиційних ресурсів, що обмежує можливості підприємств для розвитку та модернізації.

Значне скорочення інвестиційної діяльності та критичне зниження обсягів кредитного фінансування основного капіталу, обігових коштів та інвестицій ускладнює фінансування поточної діяльності підприємств. У свою чергу, зменшення трудового потенціалу внаслідок мобілізації, інтенсивних процесів міграції населення за кордон, появи значної кількості внутрішньо переміщених осіб та втрат населення створює кадровий дефіцит. При цьому зростання індексу споживчих цін підвищує собівартість продукції, а зниження приватного споживання скорочує попит на товари та послуги, що в сукупності загрожують фінансовій стабільності підприємств [4, с. 30].

Особливість впливу виробничих загроз більшою мірою пов'язана з негативними наслідками воєнних дій. Значне скорочення промислового виробництва, особливо в регіонах здійснення активних воєнних дій та прискорення темпів деіндустріалізації економіки призводить до втрати виробничих потужностей [1]. Руйнування або пошкодження важливих виробничих об'єктів унаслідок воєнних дій створює безпосередню загрозу існуванню підприємств, адже за даними Світового банку, станом на листопад 2023 року 20% українського бізнесу зазнали безпосередніх руйнувань [3, с. 148].

Також, зниження конкурентних позицій вітчизняних виробників на внутрішньому та зовнішніх ринках промислової продукції відбувається через порушення технологічних процесів та неможливість підтримання якості продукції. Збільшення частки низькотехнологічної та сировинної продукції у структурі промислового виробництва знижує додану вартість та конкурентоспроможність.

Фінансові загрози є системоутворюючим елементом в структурі забезпечення економічної безпеки підприємства, особливо в умовах нестабільності зовнішнього середовища. Тривала фінансово-економічна криза в українській економіці призвела до суттєвого зниження рівня фінансової безпеки підприємств, що призвело до ускладнення способів управління ним [6].

Високий рівень дефіциту державного бюджету та зростання обсягів державного боргу, а також видатків на його обслуговування створюють системні фінансові ризики. Погіршення інституційної спроможності банківської системи та різке збільшення частки непрацюючих кредитів у кредитному портфелі банків ускладнює доступ підприємств до фінансування. Значні втрати податкових та митних надходжень державного та місцевих бюджетів, а також брак довіри з боку громадян та бізнесу до податкових і митних органів створюють додаткові фінансові ризики.

У зв'язку зі зменшенням кількості функціонуючих підприємств виникає необхідність акцентувати увагу на забезпеченні їх фінансової безпеки. В такій ситуації вона є визначальною умовою подальшого виживання підприємств [6].

Зовнішньоекономічні загрози особливо сильно проявляються в умовах воєнного стану через побоювання закордонних інвесторів і партнерів вести бізнес на території України. Значна втрата експортного потенціалу України внаслідок руйнування чи пошкодження виробничих об'єктів призводить до зменшення валютних надходжень та підризу конкурентних позицій на міжнародних ринках [1]. Зростання негативного сальдо торговельного балансу та обмеження дієвості інфраструктури підтримки зовнішньоторговельної діяльності ускладнюють можливості підприємств підтримувати експортну орієнтацію. Особливо постраждали підприємства металургійної, хімічної та машинобудівної галузей, які традиційно формували основу експортного потенціалу України.

Значне збільшення частки імпорту у внутрішньому споживанні свідчить про втрату конкурентоспроможності вітчизняних виробників та посилення залежності від зовнішніх постачальників [4, с. 30]. Порушення господарських зав'язків між підприємствами, що формують єдиний техноло-

гічний цикл, призводить до дезінтеграції виробничих ланцюгів та втрати синергетичного ефекту від комплексного розвитку галузей.

Суттєве погіршення соціально-економічного становища вразливих верств населення та суттєве зниження спроможності системи соціального захисту України виконувати свої функції створює нестабільність у суспільстві.

Втрата можливостей зайнятості та значне зниження добробуту і якості життя населення негативно впливають на купівельну спроможність, що зменшує внутрішній попит на товари та послуги підприємств. Погіршення доступу до кваліфікованої медичної допомоги та соціальних послуг знижує продуктивність праці та створює додаткові соціальні напруження [4]. Збільшення навантаження на соціальну інфраструктуру через необхідність забезпечення великої кількості ВПО також створює додаткові виклики для стабільного функціонування підприємств.

Ще однією загрозою, особливо актуальною на сьогодні є зростання кількості та складності кіберзагроз, що в умовах збройної агресії Росії створює критичні ризики для економічної безпеки підприємств України. Активізація діяльності хакерських груп та державних кіберзлочинців призводить до масштабних атак на цифрову інфраструктуру бізнесу.

Поширення DDoS-атак, спрямованих на перевантаження серверів та мережевих ресурсів, паралізує роботу підприємств і може призвести до втрати значних коштів. Використання шкідливого програмного забезпечення для безповоротного знищення корпоративних даних створює загрозу повної втрати критично важливої інформації та припинення діяльності організацій.

Окрім того, фішингові атаки та соціальна інженерія дозволяють зловмисникам отримувати несанкціонований доступ до конфіденційної інформації, фінансових ресурсів та комерційних таємниць підприємств. Витоки персональних даних клієнтів та партнерів завдають непоправної шкоди репутації компаній і призводять до втрати довіри споживачів.

За даними швейцарського CyberPeace Institute, Україна зазнала 574 кібератаки у 2022-2023 роках, що становить 17,6% від загальносвітової кількості інцидентів. Найбільше страждають державні установи, фінансовий сектор та ІТ-компанії, що створює системні ризики для економічної стабільності країни та окремих підприємств [8, с. 111].

Рейдерські атаки та недружнє поглинання є загрозою для економічної та фізичної безпеки підприємств, яка існує в Україні з 90-х років минулого століття і залишається актуальною досі. У більшості випадків ці атаки спрямовані на підприємства з ліквідними активами, стратегічним місцезнаходженням, прогресивним виробни-

цтвом чи вартісною інтелектуальною власністю. Результатом рейдерства чи недружнього поглинання є встановлення тотального контролю над підприємством; при цьому особливий інтерес викликають корпоративна інформація (документи, положення, протоколи), фінансово-економічна інформація (бухгалтерські баланси, заборгованість, контрагенти) і відомості про менеджмент та власників підприємства [5, с. 307]. Крадіжки конфіденційної інформації можуть мати серйозні наслідки для підприємства, у тому числі втрати клієнтів, порушення довіри, втрата конкурентної переваги та навіть фінансовий збиток.

Варто також зазначити, що руйнування енергетичної інфраструктури внаслідок воєнних дій створює безпосередню загрозу безперервності виробничих процесів підприємств. Пошкодження електромереж, атомних електростанцій та інших об'єктів енергетичної інфраструктури призводить до перебоїв в енергопостачанні, що може повністю зупинити виробництво або значно знизити його ефективність.

Обмеження постачання електроенергії та газу вимагає від підприємств пошуку альтернативних джерел енергії або перебудови виробничих процесів, що призводить до значного зростання операційних витрат [1]. Нестабільність енергопостачання створює додаткові ризики для збереження обладнання та готової продукції, особливо у галузях, які потребують постійного енергозабезпечення. Ці фактори в сукупності створюють серйозні виклики для підтримання конкурентоспроможності та фінансової стабільності підприємств в умовах енергетичної кризи.

Умови інтенсивної цифрової трансформації та підвищення вимог до технологічної модернізації виробництва визначають нові аспекти економічної безпеки підприємств. Недостатній рівень технологічного забезпечення створює системні ризики для конкурентоспроможності та стабільного функціонування підприємств. Застаріле обладнання та технології не лише знижують продуктивність виробництва, але й створюють додаткові ризики аварійних ситуацій та непланових простоїв. Зменшення фондівіддачі основних засобів призводить до неефективного використання ресурсів та втрати конкурентних позицій на ринку [9, с. 86].

Вартим уваги є те, що втрата страхових товарних запасів унаслідок технічних збоїв або неналежних умов зберігання може паралізувати виробничий процес та призвести до значних фінансових втрат, а погіршення ефективності використання приміщень та обладнання знижує загальну рентабельність діяльності підприємства.

Критичне відставання від конкурентів за рівнем техніко-технологічного забезпечення створює довгострокові загрози існуванню підприємства на ринку, а в умовах швидких технологічних змін підприємства, які не здійснюють своєчасну модернізацію, ризикують втратити клієнтську базу та ринкові позиції [9, с. 89]. У свою чергу, недостатні інвестиції в оновлення технологічної бази призводять до поступової деградації виробничого потенціалу та втрати здатності до інноваційного розвитку.

Наступною загрозою є руйнування промислових об'єктів та екологічно небезпечних підприємств внаслідок воєнних дій створює ризики екологічних катастроф, які можуть мати катастрофічні наслідки для великих територій. Забруднення довкілля хімічними речовинами, важкими металами та іншими токсичними сполуками вимагає від підприємств додаткових витрат на очищення виробничих територій та дотримання підвищених екологічних стандартів.

Посилення екологічних вимог з боку міжнародних партнерів та необхідність відповідності європейським стандартам створюють додаткові фінансові навантаження для підприємств [4, с. 31]. Підприємства змушені інвестувати в екологічно чисті технології, системи очищення та моніторингу навколишнього середовища, що значно збільшує собівартість продукції.

Таким чином, проведений вище аналіз дозволяє систематизувати загрози економічній безпеці підприємства (табл. 1).

Аналізуючи дані, подані у таблиці, можна зробити висновок, що сучасні підприємства стикаються з комплексом взаємопов'язаних загроз їх економічній безпеці. Особливістю сучасного етапу є те, що матеріалізація однієї категорії загроз часто провокує виникнення або посилення інших, створюючи каскадний ефект негативного впливу на стабільність функціонування підприємства.

Висновки. Проведене дослідження дозволило систематизувати та охарактеризувати основні загрози економічній безпеці підприємств з урахуванням сучасних викликів та ризиків. Встановлено, що в умовах воєнного стану та економічної нестабільності підприємства стикаються з принципово новими за характером та масштабами загрозами, які мають комплексний та взаємопов'язаний характер. Особливістю сучасного етапу є трансформація традиційних загроз під впливом цифровізації, геополітичних змін та воєнних дій, що потребує перегляду підходів до забезпечення економічної безпеки, що стане предметом подальших досліджень.

Таблиця 1 – Систематизація загроз економічній безпеці підприємств

№ з/п	Категорія загроз	Типи загроз	Характеристика загроз	Потенційні наслідки
1	Макро-економічні загрози	Різкий економічний спад	Зниження ділової активності внаслідок воєнних дій, неможливість ведення бізнесу в окремих регіонах	Критичне падіння доходів, зупинка виробництва
		Інфляційні процеси	Зростання індексу споживчих цін, девальвація національної валюти	Підвищення собівартості продукції, зниження купівельної спроможності населення
		Інвестиційна криза	Критичне зниження обсягів кредитування, скорочення державних капітальних інвестицій	Неможливість розвитку, модернізації виробництва
2	Виробничі загрози	Руйнування інфраструктури	Пошкодження виробничих об'єктів внаслідок воєнних дій	Повне або часткове знищення виробничих потужностей
		Порушення ланцюгів постачання	Ускладнення постачання сировини, порушення логістичних маршрутів	Зупинка виробництва, зростання витрат
		Деіндустріалізація	Прискорення темпів деіндустріалізації економіки	Втрата конкурентних позицій на ринках
3	Фінансові загрози	Дефіцит бюджету	Високий рівень дефіциту державного бюджету, зростання державного боргу	Недофінансування державних програм підтримки
		Банківські ризики	Погіршення спроможності банківської системи, зростання непрацюючих кредитів	Ускладнення доступу до фінансування
		Валютні ризики	Коливання валютних курсів, нестабільність фінансових ринків	Збільшення витрат на імпорт, валютні втрати
4	Зовнішньо-економічні загрози	Втрата експортного потенціалу	Руйнування експортоорієнтованих підприємств	Зменшення валютних надходжень
		Торговельні обмеження	Обмеження експортно-імпортних операцій	Втрата ринків збуту, проблеми з постачанням
		Логістичні проблеми	Руйнування транспортної інфраструктури	Неможливість здійснення зовнішньої торгівлі
5	Соціальні загрози	Міграція населення	Масовий виїзд населення за кордон, зростання кількості ВПО	Втрата кваліфікованих кадрів
		Втрата трудового потенціалу	Мобілізація працівників, втрати серед цивільного населення	Дефіцит робочої сили
		Погіршення умов соціальних умов	Зниження доступу до медичних та соціальних послуг	Зниження продуктивності праці
6	Кіберзагрози	Кібератаки	Атаки на інформаційні системи підприємств	Витік конфіденційної інформації, порушення роботи
		Промислове шпигунство	Крадіжка комерційних таємниць та ноу-хау	Втрата конкурентних переваг
		Дезінформація	Поширення неправдивої інформації про діяльність підприємства	Репутаційні втрати, втрата довіри клієнтів
7	Рейдерські загрози	Недружнє поглинання	Спроби захоплення контролю над підприємством	Втрата власності та контролю
		Корпоративні конфлікти	Конфлікти між власниками та менеджментом	Дестабілізація управління
8	Енергетичні загрози	Енергетична криза	Обмеження постачання електроенергії та газу	Зупинка виробництва, зростання витрат
		Пошкодження енерго-інфраструктури	Руйнування електромереж, АЕС	Перебої в енергопостачанні
9	Технологічні загрози	Технологічне відставання	Невідповідність технологій сучасним вимогам	Втрата конкурентоспроможності
		Залежність від імпортних технологій	Неможливість заміни імпортного обладнання	Зупинка модернізації виробництва
10	Екологічні загрози	Екологічні катастрофи	Забруднення довкілля внаслідок воєнних дій	Додаткові витрати на відновлення
		Посилення екологічних вимог	Введення нових екологічних стандартів	Зростання витрат на відповідність вимогам

Джерело: сформовано авторами на основі [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9]

Література:

1. Крилов Д.В. Характеристика загроз економічній безпеці підприємства в сучасних умовах. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 13. URL: https://reicst.com.ua/pmt/issue/view/issue_13_2024
2. Кухар О.В. Нейтралізація загроз економічній безпеці підприємства в умовах цифровізації економіки. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 4. С. 274-278.
3. Файфер С.М. Трансформація загроз економічній безпеці підприємства під час воєнного стану: аналіз та рекомендації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 21. С. 145-150.
4. Маслій О.А., Буряк А.А. Трансформація загроз економічній безпеці та безпеці інформаційного середовища України в умовах повномасштабної війни. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2023. № 3 (129). С. 28-32.
5. Хоменко І.О., Сорока А.В. Ризики та загрози економічній безпеці сучасного бізнесу: науковий огляд та аналіз. *Інформаційно-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства: колективна монографія*. Чернівці : НУ «Чернігівська політехніка», 2023. С. 304-320.
6. Ареф'єва О., Титикало В., Коваленко Н. Економічний механізм забезпечення фінансової безпеки підприємств при нестабільності зовнішнього середовища. *Адаптивне управління: теорія і практика*. 2023. Випуск 16 (32). URL: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/593>
7. Линдюк С. Забезпечення соціальної безпеки в умовах воєнного стану: зарубіжний досвід. *Науковий вісник: Державне управління*. 2024. № 1(15). С. 324-344.
8. Правдивець О. М. Сучасні цифрові інструменти кібербезпеки в системі економічної безпеки підприємств України. *Регіональна економіка*. 2025. №1. С. 109-118.
9. Кравчик Ю.В., Каткова Т.І. Структурно-функціональна характеристика економічної безпеки промислового підприємства. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 1. С. 84-95.
10. Потюк В.М., Крамар І.Ю. Комплексний аналіз теоретичних підходів до трактування сутності категорії "економічна безпека підприємства". *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 14. С. 50-57.
11. Андрушків Б.М., Малюта Л.Я., Погайдак О.Б. Адаптивна структурно-компонентна модель забезпечення економічної безпеки підприємства. *Економічний аналіз*. 2016. Том 25. № 2. С. 42-50.
12. Вівчар О.І. Управління економічною безпекою підприємств: соціогуманітарні контексти: монографія. Тернопіль, 2018. 474 с.

References:

1. Krylov D.V. (2024) Kharakterystyka zahroz ekonomichnii bezpetsi pidpriemstva v suchasnykh umovakh [Characterization of threats to economic security of enterprises in modern conditions]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: ekonomika ta upravlinnia – Problems of modern transformations. Series: economics and management*, no. 13. Available at: https://reicst.com.ua/pmt/issue/view/issue_13_2024 (in Ukrainian)
2. Kukhar O.V. (2022) Neitralizatsiia zahroz ekonomichnii bezpetsi pidpriemstva v umovakh tsyfrovizatsii ekonomiky [Neutralization of threats to economic security of enterprises in the conditions of digitalization of the economy]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky – Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, vol. 7, no. 4, pp. 274-278. (in Ukrainian)
3. Faifer S.M. (2024) Transformatsiia zahroz ekonomichnii bezpetsi pidpriemstva pid chas voiennoho stanu: analiz ta rekomendatsii [Transformation of threats to economic security of enterprises during martial law: analysis and recommendations]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, no. 21, pp. 145-150. (in Ukrainian)
4. Maslii O.A., Buriak A.A. (2023) Transformatsiia zahroz ekonomichnii bezpetsi ta bezpetsi informatsiinoho seredovyscha Ukrainy v umovakh povnomasshtabnoi viiny [Transformation of threats to economic security and security of information environment of Ukraine in conditions of full-scale war]. *Derzhava ta rehiony. Seriya: Ekonomika ta pidpriemnytstvo – State and regions. Series: Economics and entrepreneurship*, no. 3 (129), pp. 28-32. (in Ukrainian)
5. Khomenko I. O., Soroka A. V. (2023) Ryzyky ta zahrozy ekonomichnii bezpetsi suchasnoho biznesu: naukovyi ohliad ta analiz [Risks and threats to economic security of modern business: scientific review and analysis]. *Informatsiino-analitychne zabezpechennia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva: kolektyvna monohrafiia [Information and analytical support for managing economic security of enterprises: collective monograph]*. Chernihiv: NU «Chernihivska politehnika», pp. 304-320. (in Ukrainian)
6. Arefieva O., Tytykalo V., Kovalenko N. (2023) Ekonomichniy mekhanizm zabezpechennia finansovoi bezpeky pidpriemstv pry nestabilnosti zovnishnoho seredovyscha [Economic mechanism for ensuring financial security of enterprises under external environment instability]. *Adaptyvne upravlinnia: teoriia i praktyka – Adaptive management: theory and practice*, vol. 16 (32). Available at: <https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/593> (in Ukrainian)
7. Lyndiuk S. (2024) Zabezpechennia sotsialnoi bezpeky v umovakh voiennoho stanu: zarubizhnyi dosvid [Ensuring social security under martial law: foreign experience]. *Naukovyi visnyk: Derzhavne upravlinnia – Scientific Bulletin: Public Administration*, no. 1(15), pp. 324-344. (in Ukrainian)
8. Pravdyvets O. M. (2025) Suchasni tsyfrovi instrumenty kiberbezpeky v systemi ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv Ukrainy [Modern digital cybersecurity tools in the economic security system of Ukrainian enterprises]. *Rehionalna ekonomika – Regional economy*, no. 1, pp. 109-118. (in Ukrainian)

9. Kravchyk Yu.V., Katkova T.I. (2022) Strukturno-funktsionalna kharakterystyka ekonomichnoi bezpeky promyslovoho pidpriemstva [Structural and functional characteristics of economic security of industrial enterprise]. *Innovation and Sustainability*, no. 1, pp. 84-95. (in Ukrainian)
10. Potiuk V.M., Kramar I.Yu. (2024) Kompleksnyi analiz teoretychnykh pidkhodiv do traktuvannia sutnosti katehorii "ekonomichna bezpeka pidpriemstva" [Comprehensive analysis of theoretical approaches to interpreting the essence of the category "economic security of enterprise"]. *Investysii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, no. 14, pp. 50-57. (in Ukrainian)
11. Andrushkiv B.M., Maliuta L.Ya., Pohaidak O.B. (2016) Adaptivna strukturno-komponentna model zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Adaptive structural-component model for ensuring economic security of enterprise]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*, vol. 25, no. 2, pp. 42-50. (in Ukrainian)
12. Vivchar O.I. (2018) Upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstv: sotsiohumanitarni konteksty: monohrafiia [Management of economic security of enterprises: socio-humanitarian contexts: monograph]. Ternopil, 474 p. (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 07.08.2025